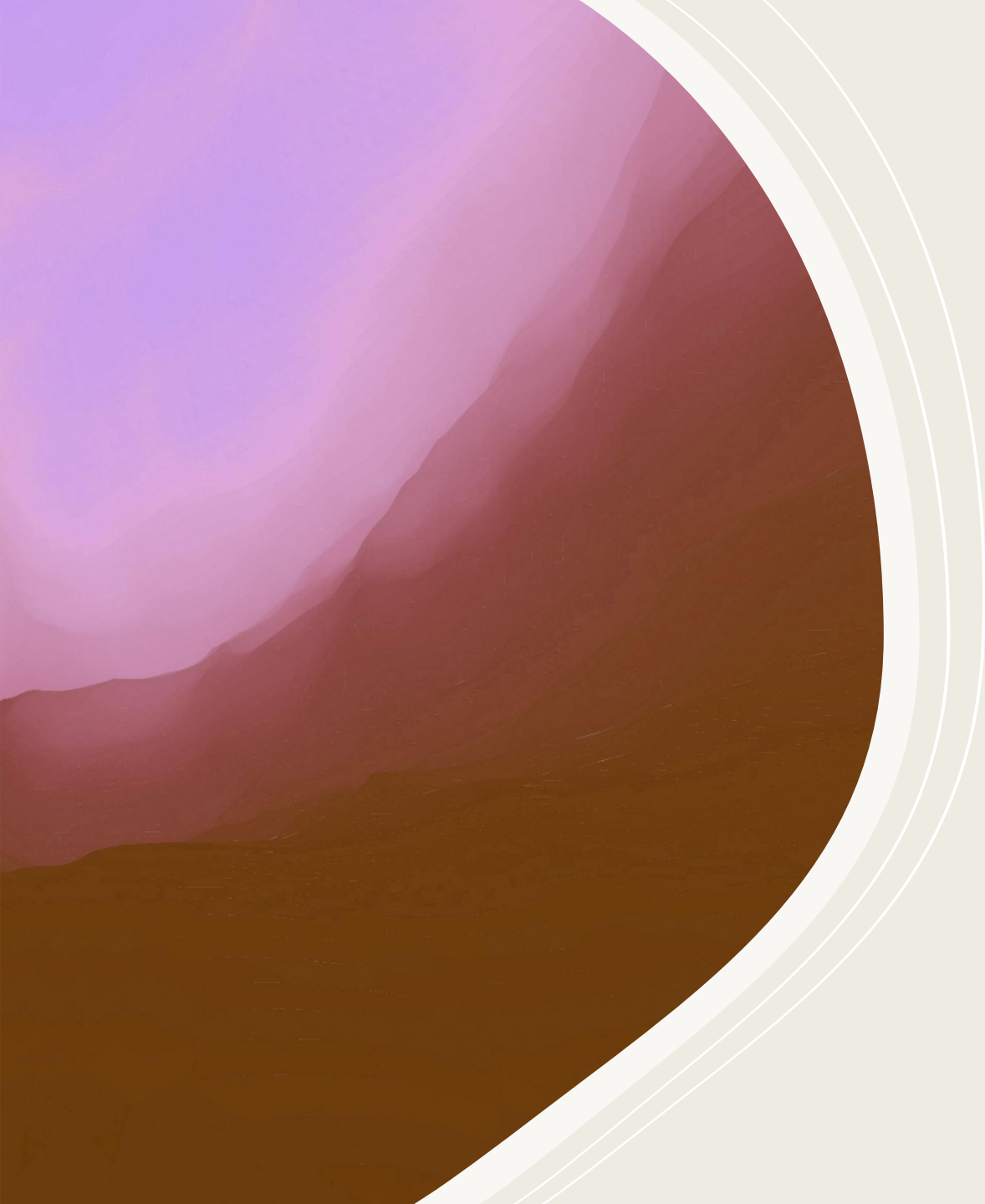

Gazdaságtörténet 3-4. előadás és gyakorlat

FORRÁS:

-eva-kiss.pdf

<https://genius-ja.uz.ua/images/files/-eva-kiss.pdf>

3. Előadás

**A gazdaságtörténet és a
közgazdasági gondolkodástörténet
tárgya és módszere**

-
1. A „gazdaság” fogalmának kétértelműsége, a gazdasági kategóriák és törvények.
 2. A gazdasági ismeretek rendszere.
 3. A gazdaságelmélet tárgya, fő funkciói, a gazdasági jelenségek kutatásának módszerei.
 4. A gazdasági gondolkodás kutatásának szakaszai és irányai.
 5. A közgazdasági gondolkodás keletkezésének és fejlődésének fő állomásai.
 6. A társadalmak történeti fejlődésének periodizálása. A "civilizáció" definíciója

-
- "A" közgazdaságtan "kifejezés - a két görög" oiko "és" nomos "szóból eredő fogalom, ami" háztartás ismerete "(Arisztotelész, i.e III. század)
 - "A" politikai gazdaságtan "kifejezés a két görög" politicos "és" nomos "szóból ered, amely" tudást, a közgazdaság törvényeinek tudományát "jelenti (Antoine Montchretien, 1615).
 - "A" közgazdaságtan "kifejezés - a közgazdaságtan nyugati elnevezése a korlátozott termelési erőforrásokkal rendelkező emberek különféle áruk előállítására történő felhasználásáról és azok elosztásáról a társadalom tagjai között (Alfred Marshall, 1890)

A gazdaságelmélet tárgya - a társadalom kapcsolatainak tudománya a **korlátozott erőforrások racionális felhasználásáról** és a tudomány, amely az anyagi javak előállítására és forgalmazására vonatkozó törvényeket tanulmányozza.

A mai társadalmi élet legfontosabb vonatkozásait ki kell egészíteni a gazdaságelmélet tárgyának meghatározásával.

A gazdaságelmélet tárgyának a nemzeti tudat, az emberek szellemének, pszichológiájának és erkölcsének tanulmányozására is ki kell terjednie, de hogy befolyásolják a gazdasági folyamatot.

I. A gazdaságtörténet és a közgazdasági gondolkodás története módszertana

A közgazdaságtan és a gazdasági gondolkodás története tárgyának eredetiségét a megismerés speciális módszerei képezik

1. A történeti és kulturális módszer lehetővé teszi a gazdasági fogalmak történelmi állapotának, öröklődésének, a gazdasági elmélet tartalmi általános mintájának és kognitív prioritásainak azonosítását, ami teszi lehetővé ezek kombinálását a gazdasági gondolkodás bizonyos területein, megmutatja az elmélet kapcsolatát a politikával és a gazdasági gyakorlattal.
2. Az összehasonlítási módszer és az összehasonlító elemzés a gazdasági elméletek összehasonlításával módszertani alapjaikkal és a legfontosabb kategóriák értelmezésével jár. Ez lehetővé teszi, hogy megnézze egy elmélet eredményeit vagy annak sajátosságait.

3. A logikai módszer magában foglalja a belső gazdasági elméletek fejlesztésének, a kategóriák rendszerének, az elemzés problematikus felépítésének rögzítését .

4. A cégek elmélete, állami szabályozás gazdasága, gazdasági növekedés.

Az elemzés ezen felépítése lehetővé teszi a gazdasági gondolkodás történetének bemutatását mint az elméleti és gyakorlati problémák megfogalmazásának és megoldásának objektíven kondicionált történeteit.

Nincs semleges gazdasági elmélet, mivel fő alkotóeleme a politika, amely a kormányzó elit érdekeinek koncentrált kifejezése.

5. Eklektikus módszer – különféle elméletek szintetizálására, következtetés értelmezésére irányuló kísérlet (például, A.Marshall áremélete vagy Samuelson nagyszerű neoklasszikus szintézise)

6. A monográfiai elemzési módszer a tudós vagy egyéni munkájának nézeteinek leírására vonatkozik. A módszer lényege, hogy a szerző ötleteinek bemutatása során maximalis hitelességet és megbízhatóságot érjünk el.

7. Területi módszer – magában foglalja az egyes országok és régiók gazdasági gondolkodásiának tanulmányozását (például, az Ókori keleti gazdasági gondolat, a monetarizmus Chicagói iskola)

8. Az elemzés szisztematikus megközelítése – a gazdasági gondolkodás történetét tanítja, a szerzők számos módszert alkalmaznak, szisztematikus képet alkotva a gazdasági gondolkodás kialakulásáról és fejlődéséről (például, az elméletek csoportosítása iskolák és területek szerint)

II. A gazdaságról való gondolkodás kutatásának szakaszai és irányai

1. Merkantilizmus - az első tudományos iskola, amelynek képviselői a forgalom területén és különösen a külkereskedelemben folytatott gazdasági tevékenységek tárgyát tekintették, emiatt a társadalmi vagyon felhalmozódását tanítottak (A. Montchretien, W. Stafford, T. Maine, D. Hume, G. Scarufi).
2. Fiziokrácia - a merkantilizmus kritikusai, akik hangsúlyozták a társadalmi termelés szférájának tanulmányozását, de úgy vélték, hogy a társadalmi vagyon forrása csak a mezőgazdaság (F. Quesnay, J. Turgot, V. Mirabeau).
3. Klasszikus közgazdaságtan (W. Petty, P. . Bouagilbert, A. Smith, D. Ricardo).
4. Marxizmus - a termelési kapcsolatok, amelyek az emberek között alakulnak ki a gazdasági javak társadalmi előállítás, elosztása, cseréje és fogyasztása során (K. Marx, F. Engels).

5. Marginalizmus – határhasznos elmélet - Bem-Bawerk, F.
Wieser, K. Menger, W. Jevons

6. Keynesianizmus, amelynek képviselői bebizonyították, hogy szükség van a gazdaság állami szabályozására és a fenntartható gazdasági növekedés megértése (J.M. Keynes).

7. Neoklasszicizmus (A. Marshall, J. B. Clark, A. Pigou, F. Hayek, M. Friedman, A. Laffer, L. Mises).

8. A monetarizmus, amely a gazdasági feltételek kialakulásának, a társadalmi termelés fejlődésének, a monetáris szféra szabályozása alapjának a forgalomban lévő pénzmennyiséget tekinti (M. Friedman). – központi bankok

9. Az intézményesülés, a nem gazdasági tényezőket tekinti a gazdasági folyamatok hajtóerejének, és a gazdaságtudomány tárgya elismeri a különböző társadalmi "intézmények" - az állam, a jogi és erkölcsi és etikai normák, a szakszervezetek - gazdasági fejlődésére gyakorolt hatáselemzését - vallás, vállalatok, családok (G. Myrdal, W. Mitchell, T. Veblen, J. K. Galbraith, J. Tinbergen).

10. A neoklasszikus szintézis egy általános gazdasági koncepció, amelynek képviselői ragaszkodnak ahhoz, hogy a gazdasági folyamatok piaci (neoklasszikus modell) és állami (keynesi modell) szabályozását össze kell kapcsolni (P. Samuelson, J. Hicks, J.K. Galbraith, P. Buchanan, E. Hansen)

III. A közgazdasági gondolkodás keletkezésének és fejlődésének fő állomásai

1. Preklasszikus szakasz (Az ókortól a tizenhetedik század közepéig.)

A fázis hosszú időszakot ölel fel, mivel a gazdasági élet egyes aspektusai töredezetten az ókori gondolkodók, uralkodók, teológusok írásaiban, a jogállamiság az első tudományos rendszerek gazdasági megjelenéséig.

Arisztotelész (Kr.e. 384-322) „Gazdaság” (Οἶκος – ház, háztartás és Νόμος - törvény)

A merkantilizmus egy gyűjtőfogalom, amely egyesíti a közös vonásokat, jegyeket, az összehangolatlan szellemi erőfeszítések alapelveit a gazdasági gyakorlat megértésében.

A merkantilizmust a gazdasági nézetek és a gazdaságpolitika síkján tekintjük.

A merkantilizmus alapelvei: vagyon azonosítása pénzzel; aktív kereskedelmi mérleg elérése; késztermékek és olcsó nyersanyagok exportjának ösztönzése és az alapanyagok, félkész termékek kivitelének tilalma; a nemzeti ipar fejlődésének ösztönzése; a kolóniák szükségessége az olcsó nyersanyagok és piacok forrásaként; a népességnövekedés ösztönzése az alacsony bérek fenntartása és a nemzeti hatalom erősítése érdekében; protekcionizmus a külkereskedelemben.

2. Klasszikus korszak (XVIII. közép- XIX.század 70-90 éve)

Fiziokraták – az első tudományos iskola a gazdaságtudományban, merkantilizmus kritika

Francois Keneth (1694-1774) „Tableau Economique” (1758) - Természetjogi tan - A gazdaságpolitikában – laissez faire alapelv - Mezőgazdaság – a gazdaság egyedül termelő ágazata

Adam Smith (1723-1790) „Nemzetek gazdagsága” (1776) Meghatározta a politikai gazdaságtan határait, rendszerezte a töredezett közgazdasági ismereteket, vagyis befejezte a klasszikus politikai gazdaságtan tervezését. A közgazdaságtan kézzelfogható formákat kapott: alany, módszer, kategorikus-fogalmi apparátus.

3. Neoklasszikus korszak: (XIX. század 70-90 éve - XX. század 30-40 éve.)

XIX. század 70-es éve. "Marginalista forradalom": Bécs (Ausztria) - Carl Menger (1840-1921) "A politikai gazdaságtan alapjai" (1871) Manchester (Anglia) – Egyesült Államok Jevons (1835-1882) A politikai gazdaságtan elmélete (1871) Lausanne (Svájc) - Leon Walras (1834-1910) "A tiszta politikai gazdaságtan elemei" (1874)

Marginalista forradalom: a határhaszon elmélete és felhasználásának lehetősége a közgazdaságtan különböző területein

- az elemzési módszerek és eszközök egyetemessége
- a határelemzés magas szintű absztrakciója
- az embernek mint a hasznosság maximalizálójának egyszerűsített megértése
- a gazdaság mint kiegyensúlyozott rendszer megértése Alfred Marshall (1842-1924) „A gazdaságtudomány alapelvei” (1890)

Mikrogazdaságtan kezdete:

Gazdasági elemzés alkalmazásával kialakított az árazás elmélete, Kutatta a kereslet és kínálat formáló tényezőket, ezek egyensúlyát biztosító tényezőket.

4. modern korszak (a huszadik század második felétől.)

John Maynard Keynes (1883-1946) „A kamat és a pénz általános elmélete” (1936) a közgazdasági elemzés új makrogazdasági módszerét javasolta, amelyet "keynesi forradalomnak" neveztek a közgazdaságtanban.

A munkanélküliség problémáját a közgazdaságtan összefüggésében vizsgálta, tagadta a belső egyensúlyi mechanizmus létezését a piacgazdaságban (a laissez-faire mechanizmus kritikája) visszaállította az állami szabályozás jelentőségét a piacgazdaság számára

IV. A társadalmak történeti fejlődésének periodizálása

Az ókori római tudósok, Lucretius Carus és Vitruvius tudományos periodizációt adtak, némi elképzeléssel a gazdasági élet progresszív mozgásáról.

Vitruvius például meghatározta a szakaszokat: az ember kezdeti állapota, a tűz elsajátításának szakasza, mint a letelepedés felé vezető lépés, a lakásépítés átmeneti szakasza, a munka hatására felpuhuló szokások szakasza, stb.

ismeretek, találmányok és eszközök a szükséges áruk előállításához.

A lineáris-progresszív megközelítés

Gyakorlatilag az ipar progresszív szerepének és támogatásának gondolatát Friedrich Liszt német közgazdász vetette fel 1841-ben

K. Marx, aki lefektette a társadalomtörténet periodizálásának formális megközelítésének alapjait - a társadalmi-gazdasági formáció megváltoztatásának gondolatát a termelőerők és a termelési (gazdasági) viszonyok közötti ellentmondások kialakulásának eredményeként. A társadalom és gazdaság története számos társadalmi-gazdasági formációra és gazdaságra oszlik (primitív, rabszolgatartó, feudális, kapitalista, kommunista társadalom).

B. Hildebrand a periodizáció kritériumaként a pénzcseré fejlődését vette fel, három gazdaságtörténeti szakaszt különítve el: - természetes (ősidőktől a Kr. u. XIII. századig), ahol nincs pénzcseré, és a csereterméket termékre. ; - pénz (Kr. u. XIII-XVIII. század), amelyet fejlettebb csereszint jellemez; - hitel (XIX. század óta), amelyben a csere főként hitelpénz, nem készpénzes fizetés segítségével történik.

Nyugaton a történelem periodizálásának civilizációs megközelítése nyerte el a legnagyobb hatást.

Először A. Ferguson (1723-1816) skót filozófus dolgozta ki.

A periodizálás alapjául a gazdasági tevékenység formáinak és a tulajdonviszonyoknak a fejlődését vette alapul, 3 szakaszt azonosított: vadság - a vadászati gazdaság fejlődése és a magántulajdon hiánya; barbárság - az állatállomány fejlődése és a magántulajdon kialakulása; civilizáció - a mezőgazdaság és a magántulajdon fejlődése

A "civilizáció" definíciója

A civilizáció (latinul civilis - civil, társadalmi, állam)
meglehetősen gyakori kifejezés, amelyet gyakran használnak a
mindennapi életben és a tudományban.

Különösen a mindennapi életben a kultúra szinonimája (civilizált
személy az a személy, aki művelt, művelt, udvarias, művelt).

A tudományban nincs egyetértés e fogalom meghatározásában.

- 1) a kultúra szinonimája - a társadalom, a kreatív erők és az emberi képességek történelmileg meghatározott fejlettségi szintje, amely elsősorban az általa létrehozott anyagi és szellemi értékekben fejeződik ki;
- 2) a kulturális örökség egészében nyilvánul meg (mint például az ősi civilizáció - egyedülálló kultúra, amely a későbbi korszakok európai kultúrájának alapja);
- 3) a vad fejlődést és a barbárságot követő társadalmi fejlődés mértéke (L. Morgan és F. Engels szerint). A vadság az emberi történelem első szakaszának neve, amely figyelembe veszi az ember megjelenését, és a kerámia megjelenésével ér véget. Ez az idő maga az ember és a korai őrendszer kialakulásának ideje (a paleolit és a mezolitikus időszak).

Spengler és A Nyugat alkonya | Magyar Idők

4) a kultúra hanyatlásának és halálának szakasza, a kreatív erők elvesztése az emberiség részéről (O. Spengler német filozófus meghatározása, amelyet az 1918 -ban megjelent „A nyugat alkonya„ című könyv);

5) a kapitalizmus jellemzői általában

1958-ban Chicagóban széles körű vita zajlott a civilizáció közös vonásainak és jellemzőinek meghatározására. A civilizációról alkotott nézetek sokfélesége ellenére a tudósok egyöntetűen a következő legfontosabb jellemzőit tekintették: az állam kialakulása; az írás megjelenése; a mezőgazdaság elválasztása a kézművességtől; a társadalom osztályokra rétegződése; a városok kialakulása

3. gyakorlat

Gazdaság, szegénység, boldogság

Practice 3.

- [Wealth and Happiness](#)
- [Afrika legnagyobb gettója: veszélyes és zsúfolt, akkor miért jó ott lakni? - Első rész](#)
- [Bing-videók](#) Ilyen lopást még nem látott
- [Honnan származik, hogy a jóból is megárt a sok? | 24.hu](#)
- [Miért fontos a boldogságszint mérése? - Világgazdaság](#)

- [Can Money Really Buy Happiness? | Psychology Today](#)
- [Understanding Life in The Ghetto | Namibia, Africa | Documentaries | Part 2 |](#)
- [\(470\) Windhoek Ghetto life || Havana Namibia || Namibia Documentaries #CommunitySpirit || ExploreLife - YouTube](#)

I. A HÁTTÉR

Depressziós zónák

Bóhm Antal:

- **A válság mélyebb stádiuma, amely időben és térben is kiterjedt és össztársadalmi erőfeszítést igényel**
- **Depressziós zóna: tradicionális válságövezetek, ahol hol az infrastrukturális elmaradottság, hol a rossz gazdálkodási esélyek, hol a szellemi és kulturális kifosztottság és leépülés, hol a munkanélküliség kerül előtérbe.**

A társadalmi integráció két oldalát különböztethetjük meg: a szociális és a rendszerintegrációt.

A szociális integráció a családhoz, ezen keresztül a rokonsági hálózathoz, szomszédsághoz, lakókörnyezethez, baráti kapcsolatrendszerhez kötődik. A rendszerintegráció a szélesebb, az előbbieken túli relációkon kívüli közösségi normák, szokások elsajátításához kapcsolódik, és főbb terepei a különböző társadalmi intézmények, szervezetek, az azokban való jelenlét. Ha egy közösség szegregált térbeli (és társadalmi értelemben), akkor az hozzájárulhat ahhoz, hogy a fentebb említett kisközösségi életvilágok partikuláris (a többségitől, „univerzalistól” eltérő) értékekre, szabályokra, életstratégiákra, normákra épüljenek (Farkas 2012). Ez pedig megint csak azt eredményezheti, hogy más „ügyek” a fontosak egy mélyszegény, szegregált közegben, mint egy konvencionálisabb, többségi társadalmi közegben

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

De elmondható, hogy a különösen nehéz helyzetben lévők csupán csekély mértékben tudják halogatni igényeik kielégítését, nem tudják kivárni a beruházásaik, erőfeszítéseik ellenében várható kedvezőbb megtérülést, azaz hozzájárulnak szegénységük konzerválásához (Ladányi–Szelényi 2004) – azaz, a rövidtávon belátható haszonnal járó cselekedetek a szegények esetében hatványozott előnnyel bírnak a hosszabb távú és bizonytalan eredményekkel kecsegtető folyamatokhoz képest. Ezt egyes szakirodalmak „jelenre orientált habitus”-nak nevezik (Stewart 2001).

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

- A jelenre orientált habitus általában szociológiai kontextusban jelenik meg. **A mélyszegénységben élők, mint kiilleszkedett társadalmi csoport** szerepelnek (Castel 2000), akik esetében a nélkülözés szélsőséges bizonytalansághoz vezet (Kozma 2003). Születtek olyan kutatások is, amelyek a nélkülözést, mint közvetlenül **a kognitív képességekre nehezedő nyomást** vizsgálják (Mani et. al. 2003).

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

A SLUM

- szabálytalanok
- tiltott
- marginális
- ellenőrizhetetlen
- spontán
- tervezetlen
- titkos
- átmeneti

Osztályozási szempontok

Fizikai jellemzők alapján:

- Mérték, kiterjedés
- Hely
- Zsúfoltság
- Épületek formája
- Növekedés ritmusa
- Szolgáltatások

Társadalmi jellemzők mentén:

- Az integráció foka
- Mobilitás
- Törekvések,
egyéni motivációk

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

Közös vonások

1. rurális területekről bevándorlók
2. a fiatal korosztályok magas aránya
3. együttlakók magas aránya
4. népsűrűség rendkívül magas
5. magas a morbiditás és mortalitás, az analfabétizmus
6. alacsony eügyi és oktatási színvonal
7. a jövedelmek alacsonyak, esetlegesek
8. koncentrált deviancia

- súlyos etnikai és vallási konfliktusok lehetnek
- erő-készlet és önszerveződési hajlam
- a pénzszerzés leleményes formái
- tömegközlekedés hiánya – a város életében nem vesznek részt

A slum funkciói

adaptáció és védelem (átmenet falu-város között, különböző etnikumból, szociális védelem)

integráció (saját törvények kialakítása, törekvés a biztonságra és rendre, a spontán városfejlődést a lakók szabályozzák később)
szolidaritás

a tőkévé alakulás funkciója (illegális, közművek kiépülése)

”

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc
- 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

II. A KERETRENDSZER

A SLUM lakói és tipizálásuk

	Szükség/szűkölködés	Lehetőség/opportunitások
állandó	- a „tunyak” - beilleszkedett szegények - a társadalom kitaszítottjai	- menekülők - megtalálhatatlanok - „modellek” - sportolók
ideiglenes	- tisztességes szegények - csapdába esettek	- kezdők - kapaszkodók - vállalkozók

VP/2020/003/0218 azonosító számú - Initiative for innovative integrated interventions in Miskolc - 4IM (Miskolc shall be a place for everyone!) projekt

4. Előadás

A primitív társadalom gazdasága és fejlődése a korai civilizációk szakaszában

-
1. A primitív társadalmak általános jellemzői és korszakolása.
 2. A paleolit korszak (kőkorszak) gazdasága. Mezolitikus törzsek gazdasági fejlődése. Az újkőkori forradalom és a gazdasági kapcsolatok fejlődése az újkőkorban.
 3. Rézkor.
 4. Bronzkor: a kézművesség, a kohászat és a csere fejlesztése.
 5. Korai vaskor

1.A primitív kor

A primitív kor volt a leghosszabb az emberiség történetében.

A legújabb kutatások szerint az ember több mint 3 millió évvel ezelőtt jelent meg Eurázsia és Afrika meleg kedvező viszonyai között.

A primitív társadalom fejlődése több szakaszra oszlik, de általában a következő jellemzőkkel rendelkezik:

- a termelési erők alacsony fejlődési üteme és lassú javulása; a társadalom alacsony fejlettsége
- a természeti erőforrások és a termelési eredmények kollektív kisajátítása;
- egyenlő elosztás és társadalmi egyenlőség;
- a magántulajdon, a kizsákmányolás, az osztályok és az állam hiánya.

A történelem számos lehetőséget ismer a primitív közösségi rendszer periodizálására. A leggyakrabban használt régészeti séma - a korszak azokhoz az anyagokhoz kapcsolódik, amelyekből szerszámokat készítettek: • Kőkorszak: 5 millió évvel ezelőtt - ie III. évezred vége; • Bronzkor: III. évezred vége - i. é. évezred; • Vaskor: i. e. ezer.

Az első államformációk az utolsó két szakaszban jelennek meg, így időrendben a primitív társadalom korszaka egybeesik a kőkorszakkal.

A kőkorszakban három korszak van:

- 1) Paleolit (ókori kőkorszak): 5 millió - i. e. 12 ezer év.;
- 2) Mezolitikum (középső kőkorszak): kr. e. 12-8 ezer év.;
- 3) Neolit (új kőkorszak): 8-3 ezer évvel ie.

A paleolit korszak gazdasága

Az eszközök készítésének képessége volt a fő jellemző, amely megkülönböztette az embert az állatoktól. Az első kőeszközök a régészek szerint körülbelül 2,5 millió évvel ezelőtt jelentek meg. Az embert, aki elkészítette, „ügyes” embernek (homo habilis) nevezték.

Az emberi gazdasági tevékenység első formái a vadászat, a halászat és a gyűjtögetés voltak. A régészeti leletek azt mutatják, hogy a vadászat különálló és különleges jellegű volt. A vadászat fő eszköze a lándzsa volt, a vadászat kollektív

Majdnem egymillió évvel ezelőtt jelent meg egy új típusú ember előtti ember - a pithecanthropus (majomember).

Ebben az időszakban a régészek 30-40 funkciójú eszközkészletet azonosítottak. A középső paleolitikumban (i. e. 200 000–40 000) háromszögletű, műanyag és hegyes hegyek, vésők és lándzsák jelentek meg.

Megkezdődött a jégkorszak

A jégkorszak volt az, amely tovább gyorsította a munkakészségek, a gondolkodási képesség, a tevékenységek megtervezésének fejlődését a különböző éghajlati viszonyok között. Pithecanthropus Észak-Kína és Európa hideg régióiban, Jáva trópusain, Afrika sivatagában élt. Viszonylag elszigetelten léteztek, nem találkoztak egymással, és genetikai korlátok választották el őket

A gleccserek kialakulásával a világ óceánjainak szintje csökkent, és szárazföldi "hidak" jelentek meg a víz által megosztott területek között, amelyeken keresztül az **emberek új területekre léphettek.**

A **zord éghajlat** megtanította az embereket a **természetes tűz használatára**, majd annak kivonására, ami azonnal elválasztotta őket a természeti világtól.

- A sült és főtt ételek használata hozzájárult az emberek fiziológiai változásaihoz.
- A tüzet az állatok elleni védelemre és a vadászatra használták.
- A tűzgyújtás fontos gazdasági feladattá vált, és a tűzéért folytatott küzdelem - a konfliktusok és összecsapások oka a szomszédos emberi csoportok között.

Körülbelül 200 000 évvel ezelőtt alakult ki a neandervölgyi típusú ember - az intelligens ember (homo sapiens).

A jégkorszak végével és a modernhez közeli klíma kialakításával (35-10 ezer évvel ezelőtt) megkezdődött a modern ember megteremtése.

A tűz használata a főzéshez, az eszközök fejlesztése, valamint az interszexuális kapcsolatok szabályozására tett első kísérletek jelentősen megváltoztatták az ember fizikai típusát.

A tudósok tehát egy új típusú embert neveztek el, akinek csontjait először a németországi Neander-völgyi folyó völgyében találták meg.

Ekkor fejeződött be az antropogenezis folyamata - az ember előtti ember intelligens emberré alakulása.

A teljes népsűrűség 0,1 fő / 1 négyzetkilométer volt. km, és száma alig haladta meg a 2-3 millió embert.

A vadtechnikai eszközök javításával együtt, amely továbbra is a főtevékenység maradt, voltak kőreszelők, gabonamagok őrlésére szolgáló mozsár, diófélék, gyökerek, kovakőhegyek.

A régészeti leletek közé tartoznak a török, a lándzsahegyek, a szigonyok, a fülű tűk, az üszkék és egyebek.

A csonttermékeket faragások díszítették - dísz tárgyak vagy állatok képei, amelyek a primitív emberek szerint különleges erőt adtak. Összesen mintegy 150 kőfaj és 20 fajta csonteszköz található a paleolit korban.

Voltak kunyhók, hordozható sátrak - nagy közösségi épületek.

A primitív társadalmat a késő újkőkorban **egy törzsi közösség** váltotta fel, amely egyesítette az egyfajta embereket.

Kollektív vagyon létezett és a gazdaságot az életkor és a nemek közötti munkamegosztás és az egyszerű együttműködés vezette.

A férfiak vadászattal, halászattal, szerszámkészítéssel foglalkoztak, nők pedig gyűjtöttek, főztek, tüzet tartottak, gyermekeket neveltek.

A család előtt a törzskönyvet az anyai vonalon keresztül állapították meg.

A nők ebben az időszakban vezető szerepet játszottak a gazdaságban (matriarchátus).

A közösségben **a valódi hatalom azonban az idősebbeket** - 40-50 éves férfiakat - illette, és tapasztalatukon, erejükön, értelmi és érzelmi fölényükön alapult. Voltak kivételek, amikor nem hallgattak a vezetők tanácsaira, vagy nem követték parancsaikat. A matriarchátus a fém elterjedéséig létezett.

Mezolitikus törzsek gazdasági fejlődése.

A korszak vívmányai közül a legfontosabb az **új feltalálása volt**, amely a hosszú távú harc fegyvere, amely lehetővé tette az állatok és madarak sikeresebb vadászását; csapdák, hálók, kerítések, vadászcsapdák.

Kezdték fejleszteni a **halászatot, szigonnyal, hálóval**

A **csónakok** vésése kőbalta segítségével lehetővé tette a tengeri halászat fejlesztését.

Szelídíteni kezdték az állatot.

Néhány gabonafélék rendszeres betakarításának első jeleit, valamint a letelepedést Palesztinában találták.

Kis kerek házakban éltek, kicsit a földbe süllyedve, homokkal és kavicsokkal kevert agyaggal bevonva. A padlót kőlapok szegélyezték. A mezolitikum korában befejeződött Eurázsia betelepődése.

Az emberek tovább hatoltak északra, a Balti -tenger és a Jeges -tenger partjáig.
Feltűnik a piktográfia (képírás).

Körülbelül 35-40 ezer évvel ezelőtt megjelent egy **Cro-Magnon**-egy modern típusú ember.

Átmenet a megfelelő gazdálkodási formákról (gyűjtés, vadászat, halászat) a reprodukcióra (mezőgazdaság, szarvasmarha-tenyésztés). Először a dél-franciaországi Cro-Magnon barlangjában találtak embernyomokat. A Cro-Magnon fizikai adatai szerint szinte teljesen megfelelt a modern embertípusnak.

Mezolitikumban - a középső kőkorszakban (i.e 9-8 ezer):

- **modern jégkorszak** utáni természeti és éghajlati viszonyokat alakítottak ki,
 - a nagy állatok kihaltak. Az emberek kénytelenek voltak kis állatokat, madarakat enni;
-

- az első kísérletek a vadállatok (kutya, bika és sertés) megszelídítésére történtek;

A gyűjtögetés és a vadászat mellett az egyik fő foglalkozás a horgászbotos horgászat volt. Ugyanakkor feltalálták a szigonyt, íjat, nyilakat, horgásztűt, fonott hálót, hálót.

Elindul a folyók kihasználása, (rákok, puhatestűek fogása); megjelent a legrégebbi szállítóeszköz - víz (rönkök, tutajok tőlük, fatörzsekből kivájt hajók); mikrolitok magas termelési szintje.

Megjelentek a makrolitok - kőeszközök a fa megmunkálásához, különösen a tengelyek; a vadászati erőforrások kimerülése, az előírányzatok válsága és a reprodukív gazdaság kialakulása következett be, amely az állattenyésztéssel kezdődött; **megszületett a mezőgazdaság és az első állandó települések, törzsek.**

3. Az újkőkori forradalom és a gazdasági kapcsolatok fejlődése az újkőkorbán.

Az újkőkör **a magasabb elosztási formákra való áttérés és a reprodukív gazdaságra** való áttérés befejezésének időszaka volt, vagyis az emberi élethez és tevékenységhez szükséges anyagi javak előállításán alapult.

A gazdaság fő ágazatai a **mezőgazdaság, az állattenyésztés és a kézművesség voltak**. Először volt lehetőség arra, hogy egy kiegészítő terméket folyamatosan kapjanak, nem pedig szórványosan, mint korábban.

A munka termelékenységének fejlődését elősegítette az első (mezőgazdaság és állattenyésztés) és a második (a kézművesség elválasztása a mezőgazdaságtól) társadalmi munkamegosztás, ami viszont hozzájárult a munka individualizálásához, a **magántulajdon kialakulásához és fejlődéséhez**.

Ezeket az átmeneteket a történelmi és gazdasági szakirodalomban neolitikus forradalomnak nevezik.

A termelőerők fejlesztésében elért haladás a földművelésre való áttérés volt.

A mezőgazdaság technikái és technikái nagyon primitívek voltak: a földet fapálcákkal és kapákkal ásták; sarlóval, tűzköves pengével; a szemeket kőlapon vagy reszelőben őrölték.

Az újkőkorban az emberek szinte minden, a modern korban ismert mezőgazdasági tevékenységet elsajátítottak. Feltételezzük, hogy az első mezőgazdasági központok, mint önálló gazdasági ág Kis -Ázsiából származnak.

A modern régészeti és paleobotanikai leletek alapján négy független, **legősibb kultúrnövény** - származási központról beszélhetünk:

-
- 1) Ázsia, ahol a kr.e. VII-VI. BC termesztett szántóföldi gabonafélék - árpa és búza;
 - 2) 2) a Sárga folyó medencéje, ahol a kr.e. IV-III. Kínai kölest (chumizu), rizst és gaoli termesztettek.
 - 3) Közép-Amerika, ahol a kr. E. kr. Elkezdett babot, paprikát termesztetni, és kr.e. III. BC - kukorica (kukorica);
 - 4) Perui Felvidék, ahol a kr.e. III. paprikát, gyapotot, babot és más növényeket termesztettek.

A mezőgazdasági gépeket fokozatosan fejlesztették. A kr.e. IV. A mezőgazdaságban olyan formák alakultak ki, mint az állandó öntözés nélküli parcellák és az öntözetlen (csapadékos), sőt az öntözött (öntözött) földek művelése. Számos régióban (Európa, Nyugat- és Közép-Ázsia) átmenet történt a kézi gazdálkodásról a szántóföldi gazdálkodásra.

A legrégebbi mesterség a kerámiával való foglalkozás volt.

A cserépedények lehetővé tették, hogy egy személy jelentősen javítsa az ételek elkészítését és tartósítását. Az élelmiszer-technológia fejlesztése a gazdasági fejlődés fontos tényezőjévé vált.

A kerámiaégető kemencét először Keleten készítették. A fazekas kerék az ie IV. évezredből ismert. e. Megjelenése jelentősen növelte a termelékenységet és javította a kerámia minőségét. Trypillya dísz tárgyak (Trypillya falu Kijevben, ahol Vikentiy Khvoyka régész fedezte fel és kutatta Trypillját 1896 -ban.)

Egy másik ősi mesterség volt a szövés - szövet készítése kézi szövőszéken. Ehhez len-, csalán- és egyéb terményeket termesztettek, szétválasztották a szálakat, csavarták, fonták, és köteleket és cérnákat készítettek. A szálakat vékony és durva szövetek készítésére használták ruhák és háztartási szükségletek varrására, valamint zsákok és táskák varrására.

A letelepedésre való áttéréssel drámaian megváltozott azon emberek száma, akik a közelben lakva keveredni kezdtek.

A vadászközösség kicsi volt, valamivel több, mint 20 fő.

Csak akkor tud növekedni, ha elegendő élelmiszer áll rendelkezésre.

A termelő gazdaságra való áttérés a közösségek méretének jelentős növekedéséhez, a területi közösség kialakulásához vezetett, állandó települések voltak, több tucat vagy akár több száz házat, vallási épületet, műhelyt számlálva.

Az agyagos épületek házként szolgáltak. Kr. e. V-IV. ezredfordulón. Kr. e. A Földön már körülbelül **80 millió ember élt**, és a népsűrűség a lakott területekre vonatkoztatva 10-100 fő / négyzetkilométer.

A történelemben először a családokban sok gyereket vállaltak. Nőtt a várható élettartam. A patriarchátus törvényeit rögzítik a társadalomban.

Rézkor (eneolitikus).

Bronzkor: a kézművesség, a kohászat és a csere fejlesztése.

A modern India, Egyiptom és Kelet-Ázsia területein a kr.e. 6. és 4. évezredben. kr.e. kohászati termelés.

Az első fém, amely felkeltette az emberek figyelmét, a réz volt, valószínűleg őshonos.

Erőssége gyengébb volt, mint a kő, de felmelegítve tűk, csáklyák és horgászhorogok készítésére is használható. Rézből különféle dísz tárgyakat készítettek.

A kr.e. III. évezredben. kr.e. már ismert egy keményebb fémet - a bronzot használták (réz ötvözeté ónnal, ólommal, amely keménységet adott neki).

Amerika kivételével gyorsan elterjedt az ókori világban. Először a fémeket a tűzhelyen olvasztották, majd olvasztókemencékben szénkeverékben hevítették.

Az alapvetően új anyagok (bronz), technológiák (öntözőrendszerek és ekegazdálkodás) feltalálása és fejlesztése, a vagyoni egyenlőtlenségek növekedése és a magántulajdon eszközei elkerülhetetlenül az osztályok és az állam kialakulásához vezettek.

A tudás bővült, megjelentek az első, még primitív számviteli rendszerek.

A primitív Európában általában köveket használtak a számításokhoz: a "számológép", "számítás" szavak a latin calculus - kőből származnak.

A neolitikum végén feltalálták a kereket, és fejlődni kezdett a kerek szállítás.

Bronz, amely i. e. 2-1 ezer.

Ennek az időszaknak a meghatározó jellemzői a következők voltak: a reprodukív gazdaság megléte, az állattenyésztés és a szántóföldi gazdálkodás gyors fejlődése; pásztor törzsek kialakulása; kerámia és a bronzöntöde; megjelentek a kohászat és a bronzfeldolgozás helyi központjai; a csere állandó és regionális lett.

5. Korai vaskor.

A korai vaskor i.e 1000 évvel ezelőtt:

- Jellemző volt a bronz- és vasszerszámok együttélése, a kapáról az ekére való átmenet. Volt vas sarló, ekevas.
- a szerszámok fejlesztése, a fémgyártás bővítése; a termelő szféra mezőgazdaságra és kézművességre való felosztása.
- Egy kiegészítő termék előállítása, a **magántulajdon megjelenése az eredeti rendszer széteséséhez vezetett, a törzsi közösség összeomlása gazdasági feltételeket teremtett az államok kialakulásához.**

Az elsők az ókori keleten (Egyiptom, India, Mezopotámia) alakultak ki az újkőkor és a bronzkor fordulóján.

4. gyakorlat

Mi a kapitalizmus?

József Attila: Munkások címe verse

What is Capitalism? Capitalism Explained | Pros and Cons of Capitalism? Who is Adam Smith?

- **Mi a kapitalizmus?**
- **Milyen típusai vannak?**
- **Hogyan kerül ide megint Adam Smith?**
- **Milyen érvek szólnak mellette?**
- **Milyen érvek szólnak ellene?**

POGÁTSA ZOLTÁN: Mi a kapitalizmus?

190. Mi a kapitalizmus?

- Miért beszélünk keveset a kapitalizmusról?
- Van-e definíció a kapitalizmusra? Van-e egységes?
- Vajon a növekedés természetes dolog-e?
- Magántulajdon és piac/verseny. Leírja-e ez a két szó a kapitalizmust?
- Mi a kapitalizmus sajátosságának fő eleme?
- A specializálódás hogyan függ össze a növekedéssel és hogyan függ össze a nemzetek közötti egymásra utaltsággal?
- A módszertani individualizmus hogyan kapcsolódik a témához?
- Max Weber: A protestáns etika és a kapitalizmus szelleme
- Hogyan lesznek az első nagy vállalatok?

- Hogyan utal Smith-re?
 - Mit jelent, hogy Smith kétdimenziós személy?
-
- A kapitalizmus valójában a verseny korlátozása lenne? A monopóliumra való törekvés?
 - Mik azok a
 - Mit feldarabolási ügyek és miért maradtak abba?
 - Mit jelenet, hogy időben és térben is változik a kapitalizmus?
 - Milyen kapitalista modellek vannak?
 - Hogyan kerül ide az offshore?
 - Volt-e alternatívája a kapitalizmusnak a kommunizmus? Mi volt az igazából?
 - Kína és Oroszország helyzete